

سخنان حجت‌الاسلام والمسلمین سید احمد خاتمی

در جمع ائمه جماعات شرق استان تهران
به مناسبت گرامی‌داشت هفته جهانی مساجد

از مسلمات سیره نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله این است که نخستین اقدام وی ساخت مسجد بود، مسجد قبا و آنگاه مسجد النبوی صلی‌الله‌علیه‌وآله و از این مسجد به عنوان پایگاهی برای نشر دین استفاده می‌فرمود، از سیره نبی اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله در باب مسجد استفاده می‌شود که يك کارکرد مسجد، اقامه نماز جماعت است، بشارت دادند که سه وقت در بسیاری از مساجد اقامه جماعت می‌شود و این بشارت ارزشمندی است، اما پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله پیش از آنکه نگاهش به مسجد فقط اقامه جماعت باشد، نگاهش به مسجد، پایگاه بود. پایگاه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و در عصر حضرت پایگاه اداره حکومت. پیامبر مسجد را پایگاه وحدت دل‌ها می‌دید، لذا مسجدی که کانون تفرقه بود «مسجد ضرار» نامیده شده است که پیامبر دستور تخریب این مسجد را صادر کرد. مسجد از نگاه پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله پایگاه وحدت بود. ائمه جماعات باید بدانند که مواضع و سلیقه‌های گوناگون در هر جامعه آزاد گریزناپذیر است و ائمه جماعات مساجد باید به‌گونه‌ای رفتار کنند که مردم مساجد را خانه خود بدانند. باید در مساجد به سلیقه‌های گوناگون اهمیت داده شود؛ البته نه به قیمت تأثیرپذیری در انحراف، پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله مساجد را پایگاه فرهنگی می‌دید، لذا مسجد پیامبر کانون تلاش‌های فرهنگی بود که گاه خود پیامبر دستور می‌دادند که حضرت علی علیه‌السلام معاذ بن جبل و دیگران کار آموزشی در مساجد انجام دهند. امام جماعت مدیریت دینی مسجد را بر عهده دارد. از این سخن سه منظر به‌نظر می‌رسد: نخست، امام جماعت عالمی است که مردم به او اقتدا می‌کنند و از این منظر روحانی بودن شرط نیست، بلکه عدالت شرط است. منظر دوم این‌که امام جماعت مدیر مسجد است، مسجد هیأت امنای، بسیج و خادم دارد، اما به‌طور طبیعی مدیریت مسجد باید با امام جماعت باشد، منظر سوم این است که امام جماعت يك عالم دینی است

و نگاه مردم ما به امام جماعت از این منظر است و به حمدالله این در کشور ما نهادینه شده است و معنای این حرف این است که عالم مدیریت دینی مسجد را دارد و در حقیقت مدیریت مأمومین را و در این مدیریت چند مطلب باید مورد توجه قرار بگیرد؛ نخست این که مدیریت او باید جهت‌دار و معلوم باشد، یعنی چه می‌خواهد بکند، باید چشم‌انداز آینده داشته باشد، مثلاً برنامه‌ریزی کند که در چند سال آینده مسجد باید دارای حوزه علمیه باشد و در سال‌های بعد افرادی از همان حوزه در خدمت مسجد باشند و بدانند که برای رسیدن به چشم‌انداز باید چه کنند. دوم این که امام جماعت باید در مدیریت خود کادرسازی کند. در هر مسجد عده‌ای را می‌بینیم که زمینه رشد بیشتری دارند. انقلاب ما این‌ها را پدید آورد و اصل جرقه انقلاب مایم از طریق کسانی بود که به وسیله علما پرورش یافته بودند، اکنون هم همین گونه است، هر صالحی که شما می‌پرورید در هر کجا به عنوان چراغ دین به‌شمار می‌رود کادرسازی کردن برای دین از جمله مهم‌ترین کارهایی است که باید در مدیریت مساجد به آن توجه شود. تلاش کنیم موضع اتخاذ کنیم، اما موضع ما جدای از جریان‌های سیاسی باشد موضع ما باید موضع دین باشد، و باید هر جا احساس تکلیف کردیم، حرفمان را بزنیم، اگر موضع ما موضعی سیاسی باشد به صورت ابزاری در دست سوجدویان و دشمنان قرار خواهیم گرفت. باید مطابق دستورات فلان حزب و فلان شخص حرکت نکنیم، ولی اگر موضع ما موضع دین باشد، آزادانه در راه دفاع از حقانیت دین و بدون نیاز به هیچ کس و حزب، حرفمان را خواهیم زد، چنان‌که دیدید در باره حضور زنان در ورزشگاه‌ها مخالفت مراجع را در پی داشت و مورد نقد قرار گرفت و این همان موضع دینی ائمه جماعت است. نکته دیگری که در این مدیریت دینی تلاش شود دین دکان نشود، (چرا که وقتی دکان شد می‌شود ضد تبلیغ). اگر دین دکان شود و جوان بفهمد که فلان روحانی و فلان امام جماعت به لحاظ پول به منبر می‌رود و برای پول به تبلیغ دین می‌پردازد، قاعدتا از او خواهند برید. شما ائمه جماعات باید به گونه‌ای رفتار کنید که آن کاسب و آن تاجر و سرمایه‌دار احساس کند که به شما نیاز دارد و هیچ چیز را نباید با عزت و عظمت خود عوض نمایم. در مدیریت دینی آنچه مهم است مسئله ارائه تصویر درست از دین است. دغدغه ما این است که تبیین دین تخصص لازم دارد. سعی کنیم که در مسئله تبلیغ دین از صاحب‌نظرانی که دین را می‌شناسند استفاده کنیم. افرادی که در حوزه درس خوانده‌اند و بحمدالله ما در حوزه‌های علمیه خود طلبه‌های بسیار فاضلی داریم که معروف نیستند، ولی شما می‌توانید از آنان دعوت کنید و در صورت لازم به‌رورانید. باید بدانید که کسی می‌تواند دین را بیان کند که دین شناس باشد. در زمان حاضر متأسفانه برخی افراد که مایه دینی نداشتند، سخنگوی دین شده‌اند و آنانی

که مطالعه‌شان در حد دو یا سه کتاب است، چگونه می‌توانند در باره دین صحبت کنند؟ کسی که امام جمعه و امام جماعت است و مسئولیت دین در هر نهاد دارد، رفتارش مستقیماً در تبلیغ دین تأثیرگذار است، گاهی عالمی در نهایت زهد است، ولی فرزندش، همسرش، دامادش، آبروی او را می‌برند، يك عالم دینی نمی‌تواند در باره ایشان بگوید که به من ربطی ندارد دشمن در پی این است که ببیند دختر فلان روحانی بدحجاب است و همسرش خدای ناکرده با وضعی نامناسب می‌گردد و این برای هر روحانی، محلی از اشکال است. مردم با دیدن این صحنه خواهند گفت که اگر او توانایی داشت فرزندان و خانواده خود را اصلاح می‌کرد. ضمناً مشخص بودن زمان سخنرانی، نشاط مستمعین در هنگام سخنرانی، خلاصه‌گویی و اختصار و تنوع در تبلیغ در قالب مدیریت مسجد توسط ائمه جماعات نکات حائز اهمیت است که باید مدنظر باشد. آنچه کشور ما را در مواقع اضطراری از خطر می‌رهاند همین مساجد و ائمه جماعات مساجد است که با تلاش‌ها و زحمات مرکز رسیدگی به امور مساجد به مدیریت حجت‌الاسلام والمسلمین ابراهیمی سامان یافته و این شبکه عظیم دین مساجد را در سراسر کشور به هم متصل می‌کند. امیدواریم که این مرکز را هر روز با نشاط‌تر ببینیم و شاهد آن باشیم که این سفیران نور یعنی ائمه جماعات هر روز بهتر از گذشته به رسالت خود عمل می‌کنند.